

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 568 sahifa,
1-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Milliy xarakter tushunchasining pedagogik va aksiologik talqini.....	10
Usmonova Muattar Bahadirjonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning o'zini o'zi anglashida muloqotning o'rni	14
Yaxshiboyeva Zuhra, Pardayeva Munisa	
Maktabgacha ta'lim tizimida sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini shakllantirishning zamonaviy usullari	17
Dilsora Shodmonova	
Педагогические предпосылки развития билингвизма у детей в дошкольных образовательных учреждениях	24
Истамова Нигора Азимжановна	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida neyrogimnastika texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik asoslari.....	29
Saidova Nigora Olimovna, G'ulomova Shaxnoza Abdusalom qizi	
Jismoniy tarbiya va sport: iqtidorli yoshlarni tanlash, saralash va ularni maqsadli tayyorlashning zamonaviy yo'llari.....	32
Muxamedjanov Shovkat Muxrumovich	
Yoshlar ma'naviy-axloqiy tarbiyasida tarixiy xotira, milliy meros va qadriyatlardan foydalanishning pedagogik asoslari.....	36
Nomozov Muhammadyusuf Meyliqul o'g'li	
Sport tashkilotlarida rahbarlik qilish va boshqarish.....	40
Artikov Xayrulla Baxtiyarovich	
Formation and Development Stages of Terminology as a Scientific Discipline	44
Lola Mannobova	
Lexicographic Features of Onomastic Units in English and Uzbek Dictionaries	48
Berdiyeva Mashhura Tulqin qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining qobiliyat, qiziqish va o'rganish usullarini hisobga olgan pedagogik metodlar va dars rejaları	51
Abdullaeva Gulmira, Egamberganova Yorqinoy Ollobergan qizi	
Disputning ingliz romanlaridagi pragmatik va lingvokulturologik ko'rinishlari	55
Abdumalikova Diyoraxon Rafiqjon qizi	
O'yin texnologiyalarining aqliy rivojlanishida muammolari bo'lgan bolalar ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni	59
Abdunazarov Abdumutal Olimovich	
Auditoriyada va auditoriyadan tashqari jarayonda talabalar ijtimoiylashuvini rivojlantirish mexanizmlari	64
Alimova Gulrux Farhod qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativ fikrlashni rivojlantirishda interaktiv o'yin texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari	70
Axtamova Mohinur O'tkir qizi	
Oilaviy zo'ravonlikka uchragan ayollarni qo'llab-quvvatlashda mahalla va ijtimoiy xizmatlarning o'rni	74
Dumarova Gulfira Kozimbekovna, To'liqinova Muxlisaxon Jamshid qizi	
O'zbek milliy romanchiligida tarixiy haqiqat va badiiy talqin (Xayriddin Sultonning "Yaldo kechasi" romani misolida)	78
G'aybulloyeva Parvina Samandar qizi	
Aqli zaif bolalarda kommunikativ faoliyatning ontogeneza shakllanishi	82
Hamraqulova Durdona Dilshod qizi	
Neuroeducation va Phygital Learning asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kognitiv faolligini rivojlantirish metodikasi	87
Hikmatova Yulduz Nuritdinovna	

Autizm spektri buzilgan bolalarning ijtimoiy-pedagogik moslashuvining nazariy asoslari	91
<i>Shodmanxojiyeva Iroda Ne'matulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda o'yin texnikalarining roli	95
<i>Jamolova Farida Fatillo qizi</i>	
Ta'lim qardosh tillarga yo'naltirilgan mtt direktorining boshqaruv kompetentligini rivojlantirish mexanizmlari (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida)	98
<i>Jumagulova Gulziya Madiyarovna</i>	
Oliy ta'limda talabalarning raqamli taqdimot va ommaviy nutq ko'nikmalarini axborot texnologiyalari vositasida takomillashtirish	103
<i>Junaydullayev Oxunjon Kaxorjon o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'yin texnologiyalari orqali nutq malakalarini rivojlantirish	107
<i>Maqsuda Maxsudovna Murodova</i>	
O'zbek tilida "nur" so'zining ko'chma ma'nolari	113
<i>Maxbuba Axatova</i>	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarini kasbiy tayyorlashda raqamli texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari	116
<i>Misirova Nodira Tovbayevna, Nosirova Dilfuza Sa'dullayevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilida og'zaki nutqini shakllantirishdagi qiyinchiliklar	120
<i>Nabiyeva Xilola Abdulmuratovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ma'naviy-ma'rifiy qiyofasini shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari... ..	123
<i>Niyozova Maftuna Normaxmat qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida "Tarbiya" fanini tabiiy fanlar bilan integratsiyalash asosida ekologik tafakkurni shakllantirish.....	126
<i>Norbo'tayeva Iroda Yunusovna</i>	
Suzish vositalari yordamida talabalarning qo'l va oyoq mushaklarini rivojlantirish metodikasi	130
<i>Nosirov Sardor To'lqinjon o'g'li</i>	
Bo'lajak pedagoglarning metakognitiv kompetensiyasini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari	134
<i>Nosirova Ra'no Xamidovna</i>	
Dual ta'limda oliy ta'lim va maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikning mazmuni.....	137
<i>Qoraboyeva Zohidaxon To'lanboyevna, Tursunbayeva Sevara Abdullo qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalar nutqida noverbal vositalarning roli	142
<i>Qurbanova Surayyo Tuynazar qizi, Maqsudboyeva Dilbar Olimjon qizi</i>	
Texnologiya fanini o'qitishda integrativ yondashuvning pedagogik zarurati va nazariy asoslari	146
<i>Qurbonmurotov Eldor Abdusaidovich</i>	
O'zbekistonning zamonaviy ta'lim muhitida o'zbek-rus bilingvizmi sharoitida o'quvchilar nutqining psixolingvistik xususiyatlari.....	149
<i>Qurdasheva Bonu Bexzod qizi</i>	
Xorij olimlari tadqiqotlarida prosotsial xulq-atvor namoyon bo'lishining o'rganilishi	153
<i>Rahimova Sarvinoz Odilboy qizi</i>	
Musiqqa fanlarini o'qitishda inquire-based learning texnologiyasidan foydalanish metodlari.....	157
<i>Raximova Dilbar Rizakulovna</i>	
Maktab rahbarining qaror qabul qilish uslubi pedagogik jamoa ijtimoiy faolligini rivojlantirish omili sifatida..	161
<i>Raximova Maryam O'tkir qizi</i>	
Yosh sportchilarda yurak-qon tomir tizimining morfofunksional adaptatsiyasi va sportchi yuragi fenomeni..	173
<i>Alimova Nasiba Adxamovna</i>	
Mintaqaviy iqtisodiyotda turizm klasterlarini rivojlantirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	179
<i>Kurbonova Kamola Ilxomovna</i>	
Nutq madaniyati va notiqlik san'ati	183
<i>Mamadaliyeva Lola Shailyasovna</i>	
Molekulyar fizikada klasster yondashuvi asosida masalalar yechish samaradorligini oshirish	188
<i>Mirzamuratov Baxodir Fayzullayevich</i>	
Oliy o'quv yurtlari, sport tashkilotlari va sport marketingi tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikning zarurati.....	192
<i>Samatov Javlonbek Abdukayumovich</i>	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini texnologiya darslarida turli materialdan amaliy ishlarni tashkil qilish metodikasi	195
<i>Sanakulov Xamrakul Rizakulovich, O'roqova Nigina Botirjon qizi, Xoliqulova Ozoda Shuxratovna</i>	
Modern Teaching Methods in English Language Learning.....	199
<i>Sarvinoz Abdulhakimova</i>	
Erkin Vohidov ijodining o'rganilishi	202
<i>Shahnoza Muhammadiyeva</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida nutqiy faoliyatni rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	205
<i>Shopulatova Nasiba Umirovna</i>	
Yuqori intensivlikdagi atsiklik yuklamalar ta'sirida futbolchilar organizmi funksional holatining yoshga oid xususiyatlari.....	208
<i>Shukurova Sayyora Sa'dullaevna, Kadirov Abdurashid</i>	
Talabalarda badiiy did va estetik tarbiyasini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	211
<i>Temirov Murodjon Anvarovich</i>	
The Role of Authentic Materials in Teaching English for Specific Purposes: Implications for Tourism Students.....	215
<i>Toshmamatova Marjona Olimjon kizi</i>	
Neyrokognitiv rivojlanish va bolalarning maktabga psixologik tayyorgarligi o'rtasidagi bog'liqlik	220
<i>Toshpo'latova Mahina Farxod qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda terminologik tafakkurni rivojlantirishning nazariy asoslari	224
<i>Umaraliyeva Shahlo Sayfullo qizi</i>	
Artistic Pedagogy as a Basis for Developing Spiritual-Communicative Culture in Student Youth: Pedagogical Foundations	228
<i>Umarova Malika Khisabidinovna, Orifjonova Kamolabonu Kozimbek qizi</i>	
Pragmatic Competence and Cultural Adaptation in EFL Contexts: Challenges and Pedagogical Implications.....	232
<i>Veronica Khatamova</i>	
Ta'lim tojik tilida olib boriladigan maktablarda morfologiya o'qitish muammosi	236
<i>Xojiyeva Iroda Zokirjon qizi</i>	
Innovatsion yondashuv asosida "Maktabgacha yoshdagi bolalarni tabiat bilan tanishtirish" modulini o'qitish metodikasi muammo sifatida	240
<i>Zaxro Yo'ldashovna Shanasirova</i>	
Interaktiv topshiriqlar orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarining chet tiliga bo'lgan qiziqishlarini individuallashtirish	246
<i>Nishonova Gulchehra Ravshanjon qizi</i>	
The Role of Project-Based Learning and Artificial Intelligence Technologies in Enhancing Foreign Language Students' Academic Achievement and Motivation.....	250
<i>Olimov Sh. Sh., Zaripov K. Ya.</i>	
Mechanisms for Assessing Academic Achievements in the Finnish Education System and the Possibility of their Adaptation In Schools In Uzbekistan	254
<i>Saytbekova Svetlana Saylaubaevna</i>	
Maktabgacha ta'limda bolalar bilan innovatsion texnologiyalar yordamida ekologik omillarni singdirish	257
<i>Xoldorova Mashxura G'ulomovna</i>	
Finlyandiya ta'lim tizimida o'quvchilarning o'zlashtirishini baholash mexanizmlari va ularni O'zbekiston maktablarida qo'llash istiqbollari.....	260
<i>Xudaybergenova Zuxra Isakovna</i>	
Jadidchilik harakati va uning pedagogik-ijtimoiy mohiyati hamda tamoyillari	263
<i>Yusupov Ma'mur Ma'rufovich</i>	
Проблемы нравственного воспитания личности в произведениях В. Распутина.....	269
<i>Рахимова Шахзода Равшановна</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishning pedagogik omillari	273
<i>Imamova Nasiba Xurramovna</i>	

Bo'lajak biologiya o'qituvchilarida tolerantlik madaniyatini rivojlantirishning pedagogik asoslari	276
<i>Xidirov Faxriddin Fozilovich</i>	
Транслингвальные практики русскоязычных мигрантов в условиях многоязычной среды	280
<i>Рахмонова Нилуфар Уткир кизи</i>	
Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarda leksik-grammatik komponentni diagnostika qilish metodlari	284
<i>Mamatkulova Lobar Tolibjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin texnologiyalari asosida bolalarning ta'limiy faoliyatini rivojlantirish.....	288
<i>Norqulova Ma'mura Husniddin qizi</i>	
Nutqdagi fonetik kamchiliklarning o'quv faoliyati va savodxonlikka ta'siri	293
<i>Xikmatova Saboxat Xusniddinovna</i>	
Oliy ta'limda sog'lom psixologik muhitni shakllantirish omillari	296
<i>Xusanbayeva Ziyoda Maxmutdjon qizi</i>	
Social-Psychological Factors of Increasing the Quality of Life	300
<i>Abdullaeva Ranazhon Matyakubovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy ko'nikmalarini rivojlantiruvchi zamonaviy o'quv topshiriqlarini ishlab chiqishning ilmiy-metodik asoslari.....	307
<i>Abdumalikova Gulchiroy</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch hayotiy va fanga oid kompetensiyalarni shakllantirishning didaktik imkoniyatlari.....	311
<i>Adizova Nigora Baxtiyorovna, Sayfullayeva Dilnoza Amrullayevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida ingliz tili darslarida madaniyatlararo kompetensiyani rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	316
<i>Azimova Maftuna Azizbekovna</i>	
Talabalarda lingvistik kompetensiyani rivojlantirishning pedagogik asoslari	321
<i>Eshbekova Dilnoza Ibraimovna</i>	
Boshlang'ich ta'lim o'quvchilarida moslashuvchanlikning psixologik xususiyatlari.....	324
<i>Fayziyeva Gulhayo Erkin qizi, Fatullayeva Manzura Idillo qizi</i>	
Naim Karimov talqinida Oybek badiiy tafakkurining biografik manbalari	327
<i>Jonpo'lotova Gulshoda Qobil qizi</i>	
Kurashchilarning kuch sifatini rivojlantirishda maxsus mashqlardan foydalanish	334
<i>Muxamedjanov Umidulla Fayzullayevich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda axloqiy idealni shakllantirishning ijtimoiy-pedagogik asoslari	337
<i>Saidova Malika Erkin qizi</i>	
Yengil atletika texnikalarini pedagogik mahoratni rivojlantirish metodikalarida qo'llash	340
<i>Sattarov Qarshiboy Narqulovich, Mirzayev Karim Mamarasul o'g'li</i>	
Yengil atletika mashg'ulotlarida shug'ullanuvchilarning tezkorlik va chidamlilik sifatlarini rivojlantirishning innovatsion metodikasi	344
<i>Sattarov Sardor Sunnatulloevich</i>	
Innovatsion rivojlanish asosida uzluksiz ta'limning integratsiyalashgan mazmunini modellashtirish metodologiyasi.....	348
<i>Umarov Lutfillo Murodilloyevich</i>	
Milliy maktablarda rus tilini o'qitishda raqamli ta'lim resurslari va veb-saytlardan foydalanish metodikasi....	352
<i>Xolmirzayeva Munira Jahongir qizi</i>	
Педагогические основы повышения профессиональной компетентности будущих преподавателей физического воспитания высших образовательных учреждений	357
<i>Мавлянов Бахром Сангирович</i>	
Раннее выявление и мониторинг кожных заболеваний с помощью искусственного интеллекта: интегрированные архитектуры, алгоритмы и перспективы клинического внедрения	361
<i>Э. Ш. Назирова, Ш. Б. Абдусаломова</i>	
Ingliz tilida modallikni ifodalash vositalari va ularning semantik xususiyatlari	368
<i>Abdujalilova Sarvinov Rashid qizi, Abdurazzokova Mehriniso Azimjon qizi</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Ona va farzand munosabatlarida etnomadaniy omillarning psixologik xususiyatlari..... 373 <i>Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna</i>
	O'quvchilarning gapirish ko'nikmalarini rivojlantirishda interaktiv metodlarning o'rni 378 <i>Abdurahmanov Muhammadjon G'ulomjonovich</i>
	Aralash ta'lim texnologiyalari asosida ta'lim jarayonini loyihalashning ilmiy-metodik asoslari..... 381 <i>Alibayev Sobir Xolboyevich</i>
	Formativ baholash jarayonidan foydalanib o'quvchilarning o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini oshirish 386 <i>Amirkulova Dilnoza Zokir qizi</i>
	Bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy-pedagogi faoliyatga tayyorlash tendensiyalari 389 <i>Artikbayeva Aziza Abror qizi</i>
	The Role of National Values in English and Uzbek Literature: a Comparative Study 392 <i>Ataniyazova Sohiba Xamidovna</i>
	Frans Kafka ijodining psixologik talqini..... 396 <i>Atayev Shukur-Ali Ayub-Aliyevich</i>
	Development of a Set of Health-Promoting Exercises for Middle-Aged Men 50-60 Years Old, Taking Into Account Physical Training 400 <i>Dehqonova Mahmuda Ortiqovna</i>
	Oliy ta'limda talabalarni jismoniy rivojlantirish metodikalari 404 <i>Imomov Asliddin Abdurazoqovich, Sattarov Qarshiboy Narqulovich</i>
	Современные мобильные технологии: эволюция и развитие..... 408 <i>Жураев Илхом Исхокович</i>
	Bo'lajak o'qituvchilarda kongruentlik kompetensiyasini rivojlantirishning mazmuni 413 <i>Kamalova Dilobar Tairovna</i>
	Methodology for Developing Communicative Competence of Future Teachers Based on Multimedia Tools..... 418 <i>Kudratova Sultonposhsha Otabek qizi, Khalilova Mukhlisa Ulug'bek qizi, Ziyotova Umida Otabek qizi</i>
	Raqamli ta'lim muhitida ona tili darslarida matn bilan ishlashni tashkil etish..... 423 <i>Erdanova Zamira Olimovna</i>
	Milliy sport turlari orqali talaba yoshlar bilan interfaol dars jarayonini tashkil etish..... 426 <i>Mirzayev Az'am Xudaynazarovich, Sattarov Qarshiboy Narqulovich</i>
	Pedagogika bitiruvchilarining kasbiy o'zini o'zi rivojlantirishga asoslangan barqaror bandligini ta'minlash modeli 430 <i>Omonova Mohiniso Maqsud qizi</i>
	Boshlang'ich ta'limda fanlararo integratsiyani sun'iy intellekt asosida takomillashtirishning pedagogik imkoniyatlari 435 <i>Panjliyev Jo'raqul Menglimamat o'g'li</i>
	Boshlang'ich ta'limda web-kvest topshiriqlardan foydalanish..... 440 <i>Saidova Gavhar Ergashovna, Itolmasova Oygul Sabritdinovna</i>
	Developing Communicative Competence in English Language Education Through Modern Interactive Methods 443 <i>Sativoldieva Shoxsanam Utkir qizi</i>
	Анализ современных подходов и их недостатков к совершенствованию методов повышения пропускной способности в разветвлённых оптических сетях связи 447 <i>Киямов Рахматулло Рузиевич</i>
	Психологические механизмы профилактики противоправного поведения несовершеннолетних (на примере Республики Казахстан) 452 <i>Тайтелиева Ақтолқын Битуқызы</i>
	Professional ta'lim muassasalarida o'quvchilarning stressga bardoshlilikini rivojlantirishning pedagogik modeli 459 <i>Islamova Fotima Shamsiddinovna, Aliqulova Nilufar Jumanazar qizi</i>
	The Importance of Developing an Exercise Complex for Preparing Para Armwrestlers for Competition..... 463 <i>Karimov Faxriddin Xurramovich</i>

Loyiha asosidagi ta'limda portfolio va baholash rubrikalari tizimi: boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ kompetensiyani monitoring qilish.....	467
Maxmudova Zulxumor Alim qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilar uchun mustaqil ta'limni tashkil etish modeli	472
Muqimova Zulxumor Ziyataliyevna	
Methods for Developing Labor Productivity Through Increasing the Physical Activity of Enterprise and Organization Employees	477
Muxametov Axmad Muxametovich	
Developing Learner Autonomy Through Peer and Self-Assessment In EFL Classrooms.....	481
Rakhmonova Nodirakhon Mukhammadjonovna	
Oilaviy muhitning bolalar shaxsiy rivojlanishiga psixologik ta'siri	488
Xidoyatova Layli To'xtasinovna, Xursanova Mashhura Bobir qizi	
Tarbiyasi og'ir o'smirlarda ijtimoiy adaptatsiya va shaxslararo munosabatlar xususiyatlari.....	493
Elov Ziyodulla Sttorovich, Muxammadiyeva Gavhar Sirojiddin qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq madaniyatini shakllantirishning ilmiy-nazariy masalalari va pedagogik shartlari	499
Nasriddinova Nasiba Alimjonovna	
Ingliz va o'zbek lug'atlarida frazeologik birliklarning berilishi va lug'atlardagi muammolar	505
Oqboyeva Zulfiya Bobonazarovna	
Gamifikatsiya texnologiyasi asosida talabalarning o'quv motivatsiyasini rivojlantirish	510
Yuldashev Sardarxon Rashitxon o'g'li, Sattarova Maftuna Ravshan qizi	
Argumentativ tuzilmalar va sintaktik modellar: aktiv/passiv konstruksiyalar va nominalizatsiya hodisasi	513
Utapova Oysapar Urazmatovna	
Yoshlarni sog'lomlashtirish jarayonida milliy va xalq o'yinlaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari... ..	516
Axmedov Gayratjon Kosimovich	
Introduksiya sharoitida dorivor valeriana (<i>Valeriana officinalis</i> L.) ning suv rejimi, biokimyoviy tarkibi va ildiz hosildorligi	522
Xamrayev Rashid Ravshan o'g'li, Omonova Dildora Uchqun qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni savod o'rgatishga tayyorlashda zamonaviy pedagogik va raqamli texnologiyalardan foydalanishning metodik asoslari.....	527
Go'zal Qurbonova	
Shaxmat mashg'ulotlari orqali talabalarda tafakkur va qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantirish	532
Kulboyev Nodirjon Salaydinovich	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining deontologik kompetensiyasiga oid G'arb pedagogik tafakkurining ilmiy-nazariy asoslari	535
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li	
Tabiiy fanlarni o'qitishda TIMSS yondoshuvining ahamiyati.....	539
Xoldorova Shahnoza Ismatjon qizi	
Zamonaviy raqamli texnologiyalar yordamida lingvokulturologik kompetensiyani rivojlantirish	544
Barotova Gulhayo Farhod qizi	
Uy ta'limidagi imkoniyati cheklangan bolalarning ijtimoiy-psixologik moslashuvi va ta'lim sifati monitoringi tahlili	548
Tojimatova Gavxarxon G'ulomjonovna, Pulatova Gulnoza Murodilovna	
O'quvchilarda tarixiy tafakkurni rivojlantirishda multimedia texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari	554
Muhammadiyev Javlon Hayitboyevich	
Muammoli ta'lim asosida o'quvchilarda geografik bilimlarni rivojlantirishning ilmiy-metodik asoslari.....	558
Yovqochev Furqat Ulug'bek o'g'li	
Geografiya ta'limida 4k ko'nikmalarini rivojlantirishning innovatsion usullari.....	561
Yuldasheva Oyjamol Davronbek qizi	
Tarix va etnografiya asosida bo'lajak mutaxassislarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda kinestetik rivojlanish jarayonini takomillashtirishning metodik tizimi.....	564
U. R. Axunov	

TARIX VA ETNOGRAFIYA ASOSIDA BO'LAJAK MUTAXASSISLARNI KASBIY FAOLIYATGA TAYYORLASHDA KINESTETIK RIVOJLANISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODIK TIZIMI

U. R. Axunov

Andijon davlat pedagogika instituti
Maktabgacha ta'lim kafedrası professori

ORCID: 0009-0002-1849-0885

Annotatsiya: Ta'lim tizimi rivojlanishining zamonaviy sharoitida nafaqat nazariy bilimlarga ega, balki yuqori darajadagi kasbiy moslashuvchanlik, amaliy harakatchanlik va psixofizik barqarorlikka ega bo'lgan bo'lajak mutaxassislarni tayyorlash zarurati tobora ortib bormoqda. Shu munosabat bilan ta'lim oluvchilarning kinestetik rivojlanishini takomillashtirish muammosi kasbiy tayyorgarlikning muhim omillaridan biri sifatida alohida ahamiyat kasb etmoqda.

Maqolada tarixiy va etnografik bilimlarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish asosida bo'lajak mutaxassislarning kinestetik rivojlanishini takomillashtirishga qaratilgan metodik tizim yoritib berilgan. Tarix va etnografiya xalqning ko'p asrlik tajribasini, mehnat faoliyati shakllarini, jismoniy tarbiya an'analari, milliy o'yinlar va marosimlarni aks ettiradi hamda katta pedagogik salohiyatga ega.

Kalit so'zlar: kinestetik rivojlanish, kasbiy tayyorgarlik, bo'lajak mutaxassislar, metodik tizim, tarixiy-etnografik yondashuv, ta'lim jarayoni, harakat faolligi, kasbiy kompetensiyalar, milliy an'analar, amaliy yo'naltirilgan ta'lim.

Abstract: In the modern educational environment, the training of future specialists requires not only the acquisition of theoretical knowledge but also the development of professional adaptability, practical skills, and psychophysical readiness. In this context, the improvement of kinesthetic development becomes a crucial component of professional training.

This article explores a methodological system aimed at enhancing kinesthetic development in the professional training of future specialists through the integration of historical and ethnographic knowledge. History and ethnography represent a rich source of pedagogical experience, traditional labor practices, national games, rituals, and cultural values that can be effectively incorporated into educational activities.

Key words: kinesthetic development, professional training, future specialists, methodological system, historical and ethnographic approach, educational process, physical activity, professional competencies, national traditions, practice-oriented learning.

Аннотация: В современных условиях развития системы образования возрастает необходимость подготовки будущих специалистов, обладающих не только теоретическими знаниями, но и высокой степенью профессиональной адаптивности, практической мобильности и психофизической устойчивости. В этой связи особую значимость приобретает проблема совершенствования кинестетического развития обучающихся как одного из ключевых факторов профессиональной подготовки.

В статье рассматривается методическая система совершенствования кинестетического развития будущих специалистов на основе интеграции исторических и этнографических знаний в образовательный процесс. История и этнография отражают многовековой опыт народа, формы трудовой деятельности, традиции физического воспитания, национальные игры и обряды, которые обладают значительным педагогическим потенциалом.

Ключевые слова: кинестетическое развитие, профессиональная подготовка, будущие специалисты, методическая система, историко-этнографический подход, образовательный процесс, двигательная активность, профессиональные компетенции, национальные традиции, практико-ориентированное обучение.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida bo'lajak mutaxassislarni kasbiy faoliyatga tayyorlash jarayoni tobora murakkablashib, ko'p omilli va integrativ xarakter kasb etmoqda. Bugungi mehnat bozori mutaxassisdan faqatgina chuqur nazariy bilimlarni emas, balki jismoniy faollik, tezkor qaror qabul qilish, turli vaziyatlarga moslasha olish, jamoada samarali ishlash hamda amaliy ko'nikmalarga ega bo'lishni ham talab etadi. Shu jihatdan ta'lim jarayonida shaxsning intellektual rivoji bilan bir qatorda uning jismoniy va psixologik tayyorgarligini ta'minlash muhim pedagogik vazifaga aylanmoqda.

Ayniqsa, kinestetik rivojlanish shaxsning harakat faoliyati orqali bilimlarni o'zlashtirishi, o'rganilayotgan materialni chuqurroq anglashi va uni amaliy faoliyatda qo'llash imkonini yaratadi. Kinestetik yondashuv talabning o'quv jarayonida faol ishtirok etishini ta'minlab, uning kasbiy vazifalarni samarali bajarishiga zamin yaratadi. Bu jarayonda tarix va etnografiya fanlari alohida ahamiyat kasb etadi, chunki ular xalqning asrlar davomida shakllangan jismoniy tarbiya, mehnat faoliyati, harakat madaniyati va hayotiy tajribasini o'zida mujassam etadi. Tarixiy va etnografik meros orqali yosh avlodni kasbiy faoliyatga tayyorlash jarayoni tabiiy, mazmunli va samarali tashkil etilishi mumkin.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kinestetik rivojlanishning nazariy-pedagogik asoslari. Kinestetik rivojlanish pedagogik nuqtayi nazardan shaxsning harakat, sezgi va amaliy faoliyat orqali o'rganish jarayoni sifatida talqin etiladi. Bu rivojlanish turi shaxsning bilimlarni passiv qabul qilmasdan, balki faol harakatlar orqali egallashini ta'minlaydi. Natijada talabalarda mustaqil fikrlash, tashabbuskorlik va kasbiy vaziyatlarga moslashish ko'nikmalari shakllanadi.

H. Gardnerning ko'p qirrali intellekt nazariyasiga ko'ra, kinestetik intellekt insonning harakatlar orqali bilimlarni o'zlashtirish va amaliy faoliyatda qo'llash qobiliyatini ifodalaydi [6].

Pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kinestetik faoliyat bilan boyitilgan ta'lim jarayoni o'quv materialini mustahkam o'zlashtirishga, kasbiy malakalarni shakllantirishga va stressga chidamlilikni oshirishga xizmat qiladi. J. Dewey ta'limning tajriba va amaliy faoliyat asosida tashkil etilishi bilimlarning samarali o'zlashtirilishini ta'minlashini ta'kidlaydi [6].

A. N. Leontyev esa shaxs rivojlanishining asosiy omili faoliyat ekanligini ko'rsatib, amaliy harakatlarning ta'limdagi ahamiyatini ilmiy asoslagan [13].

V. V. Golubevning kinezologiyaga oid tadqiqotlarida harakat faoliyatining o'quv jarayoni samaradorligiga ijobiy ta'siri qayd etilgan [9].

B. S. Bloom ta'lim maqsadlari taksonomiyasida bilimlarni amaliy faoliyat bilan bog'lash yuqori darajadagi kompetensiyalarni shakllantirishga xizmat qilishini ta'kidlaydi [4]. Shu jihatdan tarixiy va etnografik materiallar kinestetik rivojlanishni ta'minlashda tabiiy va samarali pedagogik vosita sifatida namoyon bo'ladi.

Tarix va etnografiyaning pedagogik imkoniyatlari. Tarix va etnografiya fanlari xalqning mehnat faoliyati, turmush tarzi, milliy o'yinlari, marosimlari va an'anaviy mashg'ulotlarini o'rganish orqali shaxsni har tomonlama rivojlantirishga xizmat qiladi. A. A. Ashurov o'zbek xalq pedagogikasi va etnografiyasini yosh avlod tarbiyasining muhim manbalaridan biri sifatida baholaydi [3].

A. M. Ergashev milliy tarbiya va jismoniy madaniyatning uyg'unligi yoshlarning jismoniy va ma'naviy kamolotini ta'minlashini ta'kidlaydi [7].

An'anaviy hunarmandchilik, dehqonchilik, chorvachilik hamda xalq o'yinlari jismoniy faollik bilan bevosita bog'liq bo'lib, yosh avlodni hayotga va mehnatga tayyorlashda muhim rol o'ynagan. M. G. Davletshinning psixologik qarashlariga ko'ra, amaliy faoliyat va faol ishtirok shaxsning mustaqil fikrlashi hamda kasbiy shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi [5].

S. F. Anisimov va S. I. Ismoilov bo'lajak mutaxassislarni tayyorlashda nazariy bilimlar bilan bir qatorda amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish zarurligini alohida qayd etadilar [2; 10]. Shu sababli tarixiy-etnografik materiallardan foydalanish talabalarning kinestetik rivojlanishini ta'minlash, kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish va ularni amaliy faoliyatga samarali tayyorlashning muhim pedagogik omili hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tarixiy-etnografik tajribani zamonaviy ta'lim jarayoniga integratsiya qilish orqali talabalarda kasbiy harakat madaniyatini shakllantirish, jismoniy va ruhiy barqarorlikni mustahkamlash mumkin. Bu esa kinestetik rivojlanishning chuqur tarixiy ildizlarga ega ekanligini va uning pedagogik jihatdan muhimligini ko'rsatadi.

Metodik tizimning mazmuni va tuzilishi. Taklif etilayotgan metodik tizim bo'lajak mutaxassislarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda kinestetik rivojlanishni ta'minlashga qaratilgan bo'lib, quyidagi asosiy komponentlardan iborat:

1. **Maqsadli komponent** – talabalarda kasbiy faoliyat uchun zarur bo'lgan jismoniy faollik, harakat madaniyati va amaliy ko'nikmalarni shakllantirish;
2. **Mazmuniy komponent** – tarix va etnografiya asosidagi bilimlar, milliy qadriyatlar, an'anaviy mehnat va faoliyat turlarini o'quv jarayoniga kiritish.
3. **Faoliyatli komponent** – harakatli mashg'ulotlar, etnografik rolli o'yinlar, amaliy topshiriqlar va jamoaviy faoliyatni tashkil etish.
4. **Baholash komponenti** – talabalarning jismoniy faolligi, kasbiy moslashuvi, ijodiy yondashuvi va kompetensiyalarini aniqlash hamda tahlil qilish.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mazkur metodik tizim talabalarning nazariy bilimlarini amaliy harakatlar bilan uyg'unlashtirishga xizmat qiladi. Ta'lim jarayonida tarixiy va etnografik materiallardan foydalanish talabalarning o'quv faoliyatiga bo'lgan qiziqishini oshirib, ularni faol ishtirok etishga undaydi. Milliy qadriyatlar, xalq o'yinlari, an'anaviy mehnat faoliyatlari va etnografik mashg'ulotlar asosida tashkil etilgan darslar o'quv materialining mazmunini yanada boyitadi hamda bilimlarning amaliy ahamiyatini ochib beradi.

Metodik tizim asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar talabalarning o'quv jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshirdi, ularning jismoniy faolligini kuchaytirdi va kasbiy faoliyatga moslashuv darajasini yaxshiladi. Talabalar milliy etnografik faoliyatlar orqali o'z kasbiga nisbatan mas'uliyat hissini kuchaytirdilar, ijodkorlik va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirdilar. Mashg'ulotlar davomida talabalar amaliy topshiriqlarni bajarish, muammoli vaziyatlarni hal etish hamda jamoaviy faoliyatda ishtirok etish orqali kasbiy kompetensiyalarini mustahkamladilar.

Shuningdek, kinestetik yondashuv asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar talabalarning muloqot madaniyati, liderlik qobiliyati va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalarining rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Ular o'zaro hamkorlikda ishlash, mas'uliyatni his etish va vazifalarni samarali taqsimlash tajribasiga ega bo'ldilar. Bu esa kelgusidagi kasbiy faoliyatda yuzaga keladigan turli vaziyatlarga moslashish imkoniyatlarini kengaytirdi.

Tajriba natijalari shuni ko'rsatdiki, kinestetik yondashuv asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar talabalarning kasbiy tayyorgarligini kompleks tarzda ta'minlashda samarali hisoblanadi. Natijada talabalarning nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lash qobiliyati, kasbiy faoliyatga tayyorlik darajasi hamda ijodiy fikrlash ko'rsatkichlari sezilarli ravishda oshganligi kuzatildi. Bu esa tarixiy-etnografik yondashuv asosida ishlab chiqilgan metodik tizimning ta'lim samaradorligini oshirishdagi muhim pedagogik ahamiyatini tasdiqlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, tarix va etnografiya asosida bo'lajak mutaxassislarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda kinestetik rivojlanish jarayonini takomillashtirish zamonaviy ta'lim tizimi uchun strategik ahamiyatga ega bo'lgan muhim pedagogik vazifa hisoblanadi. Ta'lim jarayonida kinestetik yondashuvni qo'llash talabalarning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan uzviy bog'lash, o'quv materialini faol harakatlar orqali chuqur o'zlashtirish hamda kasbiy vazifalarni samarali bajarishga tayyorlash imkonini beradi.

Taklif etilgan metodik tizim tarixiy va etnografik tajribaga tayanib ishlab chiqilgan bo'lib, u talabalarda kasbiy kompetensiyalarni kompleks tarzda shakllantirish, jismoniy faollikni rivojlantirish, psixologik barqarorlikni mustahkamlash va kasbiy faoliyatga moslashuvchanlikni ta'minlashda samarali pedagogik mexanizm sifatida namoyon bo'ladi. Mazkur tizimning o'ziga xos jihati shundaki, unda milliy qadriyatlar, an'anaviy mehnat faoliyati, xalq o'yinlari va etnografik mashg'ulotlar zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg'unlashtirilgan.

Tarix va etnografiya asosida tashkil etilgan kinestetik mashg'ulotlar bo'lajak mutaxassislarning kasbiy faoliyatga nisbatan mas'uliyatini oshiradi, ularning jamoada ishlash, ijodiy fikrlash va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, talabalarning jismoniy va ruhiy holatini mustahkamlab, ularni mehnat faoliyatining murakkab sharoitlariga tayyorlashga xizmat qiladi.

Mazkur tadqiqot natijalari ta'lim muassasalarida kasbiy tayyorgarlik jarayonini takomillashtirish, milliy madaniy meros asosida innovatsion metodik tizimlarni joriy etish va ta'lim sifatini oshirish uchun muhim nazariy hamda amaliy asos bo'lib xizmat qiladi. Kelgusida ushbu metodik tizimni turli ta'lim yo'nalishlariga moslashtirish, uning samaradorligini eksperimental tadqiqotlar asosida yanada chuqurroq o'rganish va keng amaliyotga tatbiq etish istiqbolli yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Андреев В.И. Педагогика: инновационные образовательные технологии. – М.: Педагогика, 2018.
2. Анисимов С.Ф. Профессиональная подготовка будущих специалистов в системе высшего образования. – М.: Академия, 2019.
3. Ashurov A. A. O'zbek xalq pedagogikasi va etnografiyasi. – Toshkent: Fan, 2017.
4. Bloom B. S. Taxonomy of Educational Objectives. – New York: Longman, 2016.
5. Davletshin M. G. Umumiy psixologiya. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
6. Dewey J. Experience and Education. – New York: Macmillan, 2015.
7. Ergashev A. M. Milliy tarbiya va jismoniy madaniyat. – Toshkent: Ma'naviyat, 2020.
8. Gardner H. Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. – New York: Basic Books, 2017.
9. Голубев В.В. Кинезиология и образовательный процесс. – СПб.: Питер, 2019.
10. Ismailov S. I. Kasbiy ta'lim metodologiyasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
11. Karimov I. A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2016.
12. Коломинский Я.Л. Психология личности и деятельности. – Минск: Университет, 2018.
13. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. – М.: Политиздат, 2017.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.